

Innlegga sender du med e-post:
redaksjon@hardanger-folkeblad.no
eller per brev til **Hardanger Folkeblad,**
postboks 374, 5751 Odda.

Lesarbrev til HF må underskrivast med fullt namn.
Skriv kort og bli lest.
Maks lengde 3000 tegn,
lange innlegg kan bli korta.

LESARINNLEGG

Om Rocke-klubben

LESER I HF at Rockeklubben må ut av lokalene sine. Begrunnelsen er at Voksenopplæringen må utvides fordi mange nye asylsøkere kommer til Odda. Lurer på hvorfor voksenopplæringen ikke kan legges undervisningen til Tyssedal barnesko-

le eller Meieriet? I disse tider hvor vi kan lese mange hatefulle ytringer i media angående flyktningestrømmen til Norge og Europa forøvrig, synes jeg det er viktig at samfunnet som system ikke fyrer opp under slik utvikling av fremmedhat. Om f.eks voksenopplæringen kunne tatt i bruk deler av Tyssedal Barneskole, ville skolen fått større aktivitetsnivå som igjen kunne betydd at en nedleggelse ikke ville bli aktuelt. Om det er utgifter til transport av elever ved voksenopplæringen som ville bli et problem, kan en se tilbake

på tidligere år, hvor store deler av asylsøkerne har bodd i Tyssedal, men voksenopplæringen har vært i Odda Sentrum. Veien mellom Odda og Tyssedal er like lang om en reiser fra Odda til Tyssedal eller omvent. Og hvem vet, kanskje noen av asylsøkerne kunne hatt glede av å bruke Odda Rockeklubb sitt øvingslokale, enten via selv å synge/ spille instrumenter eller deltatt på quiz etc.

Kirsten Gundersen

SVAR TIL KVALEN

Snø, fotturistar, vestavêr, og reinsjakt på Vestvidda – kva påverkar fellingsprosenten?

SISTE INNLEGGET til Harald H. Kvaalen (skogforskar og grunneigar) med overskrifta «Professor med ny teori: villreinen vert vonbroten av stor snøfönn» er eit godt døme på korleis opplysningar vert forvrengt for å få lagt ned DNT-hytta Hellevassbu. At reinen har skifta kalvings- og samarbeiteområde i seinare tid er godt dokumentert, og kan vera eit resultat av naturleg beiteskifte, for samla overnattingstal på sentrale turisthytter viser eit nært konstant nivå frå 1970 til i dag (sjå Johan Vaa, 2012. «Reinen på Hardangervidda»). Heggene og medarb. påviste at arealbruksendringane har kome etter at snømengda på Vestvidda har auka (sjå Villreinen, 2011). Med andre ord at mykje snø i vest kan ha gjeve dårlegare beitetilhøve for simler og kalvar tidleg på sumaren, og kan kanskje forklara kvifor fostringsflokkane no held seg mykje sør for Kvenna sumarstid.

DEI FLESTE fotturistane brukar Vidda i juli-august, medan jegrane dominerer i jakttida. Kvaalen meiner likevel det er fotturistane som er skuld i låge fellingsstal i vest, og han prøvde å visa dette ved å presentera Ullensvang/Eidfjord sin del av den totale felling på Vidda, saman med summen av overnattingar på alle hytter i vest, inkludert Sandhaug. At dei som overnattar på Sandhaug skulle ha innverknad på reinen sin bruk av areala vest og nordvest for løypa Haukeliseter-Hellevassbu-Litlos er for meg ei gåte. Jegrane frå Odda (inkludert Røldal) jaktar mykje i området vest-nordvest for denne turistløypa. Jaktstatistikken viser svært god samanheng mellom timar med vest-nordvestleg vind i jakta og fellingsprosent oppnådd av oddaje-

grane (sjå Figur 1). Bortimot 60 % av variasjonen i årleg fellingsprosent kan forklarast med kor mykje det blæs frå vest-nordvest. Når det er under 400 timar med vestavêr i jakttida, ligg fellingsprosenten i storparten av åra under 30. Når det derimot er rundt 500 timar med vestavêr, aukar fellingsprosent til 40 - 90 (sjå Figur 1). Med andre ord viser dette at reinen kjem inn i Røldal/Ullensvang statsallmenning når det aukar på med vestavêr i august-september, med positivt jaktutbyte som resultat.

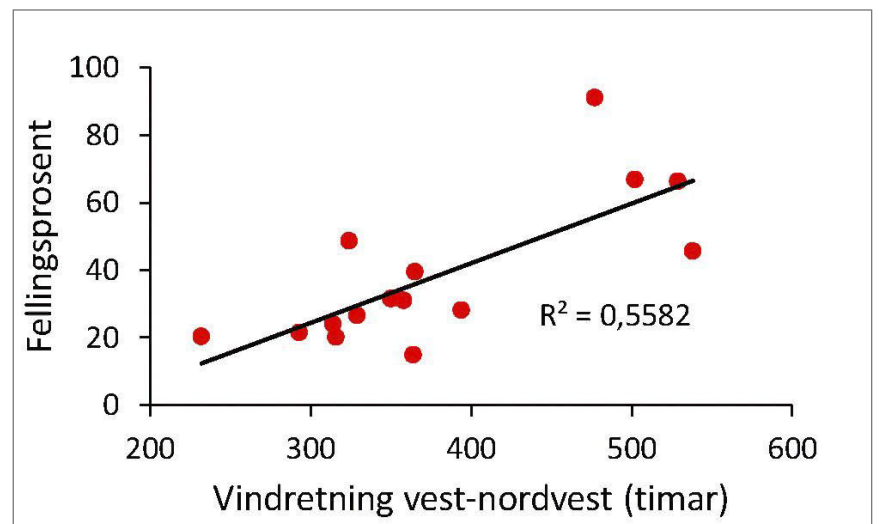
DETTE KJEM endå klarare fram om vi ser på daglege fellingstal (sjå Figur 2 - data frå Villreinutvalet). Av plassomsyn er berre to år vist her, eitt med låg (2006), og eitt med høg fellingsprosent (2007). Dagar med felling i begge åra kjem når det er samanhengande vest-nordvestleg vind i store delar av døgeret, over fleire døger. I 2006 var det markert vestavêr berre i ein kort periode, og fellingane kom i hovudsak i denne tida, med sluttresultat 21 prosent felling. I 2007 derimot var det markert vestavêr både i august og eit langt tidsrom i september, noko som gav seg utslag i høge, daglege fellingstal, med sluttresultat 66 prosent felling. Andre analyserte år viser det same, dvs. fellingane kjem i hovudsak når det er, eller nettopp har vore, vedvarande vest-nordvestleg vind.

DET ER godt dokumentert at folk kan skræma villreinen, og observasjonar i Rondane antyder at ferdsle kan føra til at reinen skyr eit område når det passerer meir enn 25 personar pr. dag i høgsesongen (sjå Vaa 2012 og NINA-rapport 1121). Dei som overnattar på Litlos turisthytte fordeler seg på løy-

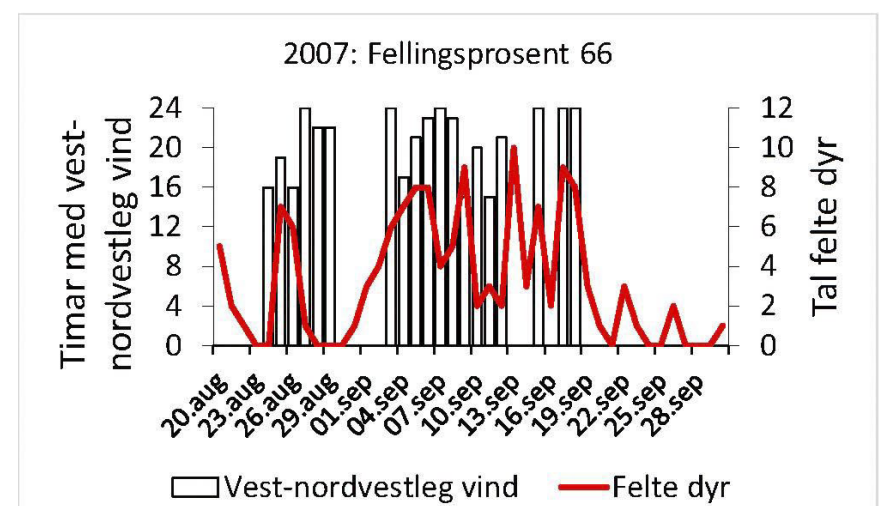
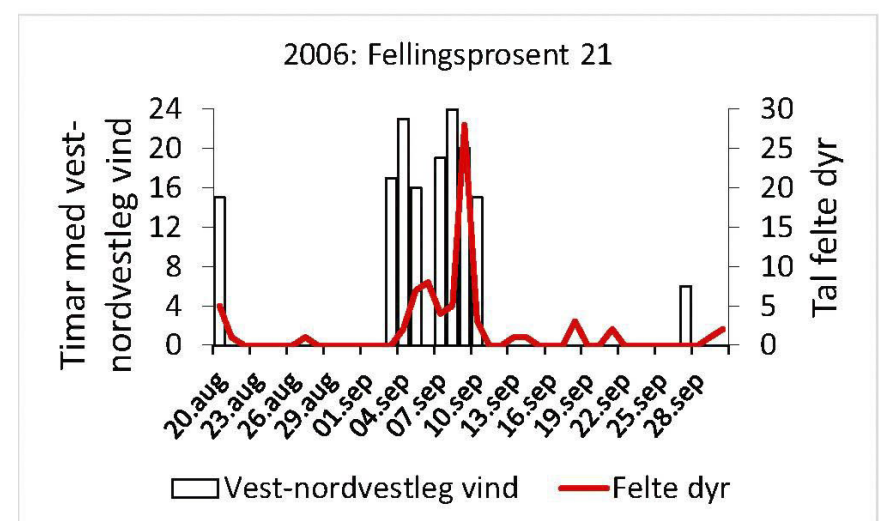
pene Haukeliseter-Hellevassbu-Litlos, Valldalen-Litlos, Sandhaug-Litlos, Litlos-Tyssevassbu, og Litlos-Torehytten/Hadlaskard. Sidan mange gjester ligg over i minst to til fjorten dagar, er det langt færre som dagleg fordeler seg på alle desse rutene enn det overnattingstalet skulle tilsei. Tal overnattingar på Litlos er likevel eit mål på omfanget av fottrafikken mellom hyttene på Vestvidda. Overnattingstatistikken viser ein fallande tendens i dei siste tjue åra. Hellevassbu hadde ein historisk låg trafikk i fjor sommar med berre 587 overnattingar. Tilsvarende historisk låge tal for Litlos var 1342 overnattingar, utan at desse låge tala gav seg utslag i mykje rein på Vestvidda, korkje i juli eller august-september, og fellingsresultatet for Odda vart berre 23,6%.

I TILLEGG til vind, vil òg bestandsstorleik, jegeråtfærd og fordeling av jegrar kunna påverka reinen sine vandringar på hausten, men all dokumentasjon som kan frita fotturistane ser ut til å prella av på Kvaalen. Eg trur likevel at særleg lesarar av HF som òg er jegrar, er klar over at vindretningen i jaktseasonen har svært mykje å seia for jaktutbytet. Jegrane veit òg at utøving av jakt kan stoppa villreinvandringa. Det var grunngevinga for at det vart oppretta jaktfrie korridorar i 2013 for å få meir rein vest- og nordover. Ingen avviser at fotturistar kan skræma reinen, men så lenge turisttalet ikkje aukar formidabelt, er det ingen grunn til panikkarta handlingar som stenging av turisthytter ville vora døme på.

Reidar Borgstrøm
Institutt for naturforvaltning, NMBU

FIGUR 1: Samla timetal med vest-nordvestleg vind (vindretning 270 - 360 grader) på Midtlæger værstation i tidsromet 20. august til 30. september, 1995-2013 (etter eKlima), og fellingsprosent for jegrar med løyve i Odda (inkludert Røldal). Freding i 2003-2004 og manglande vinddata for enkelte år gjer at ikkje alle åra etter 1995 er med i analysen

FIGUR 2: Daglege fellingstal i Odda (inkludert Røldal)(data frå Hardangervidda villreinutval) og timetal med vest-nordvestleg vind på dagar med minst 12 timar vestavêr i perioden 20.8. - 30.9. 2006 og 2007. (Data frå eKlima, Midtlæger værstation)